

uuden kuntatiedon erikoislehti

polemiiikki

4/09

Lue lisää
kaks.fi

Kunnille tiivistä
TUTKIMUSTIETOA

KILPAILUTUS
ei tuonut säästöjä
vanhuspalveluihin

Tasavallan presidentti Tarja Halonen:

Kuntaliitoksia seurattava

4/09

6

10

VASTAA
KYSELYYN
s. 23
Voita kamerapaketti!

” On naiivia ajatella,
että vanhuspalvelujen
kilpailutuksella saataisiin
säästöjä aikaan.

Eija Tolonen

- 6 Vahvan kansallisvaltion aika**
Tasavallan presidentti Tarja Halonen
peräänkuuluttaa parempaa hallintoa.
- 10 Toimiiko nykykuntien demokratia?**
Strategioita luodaan suljetuissa
palaverissa.
- 13 Kansalaisetko tasa-arvoisia?**
Kirjailija Heikki Turusen kolumni
- 14 Tiiviillä tutkimustiedolla tilaus**
KAKS selvitti kuntatiedon tarpeet.
- 16 Kilpailuttaminen ei ole tie onnelaan**
Isojen ketjujen mukaantulo tuo paineita
Kainuun vanhushuollon kilpailutukseen.

- 20 Toisaalta-toisaalta**
Lahjoman vastaanottamisesta kaksi
erilaista näkemystä
- 22 Kuntavaalit nähdään**
eduskuntavaalien lämmittelynä
Jutta Urpilainen median suosikkina.
- 23 Ulkoistaminen tuo lisäkustannuksia**
Vain harvassa kunnassa lääkäri-
palvelujen ulkoistaminen on tuonut
todellisia säästöjä.

POLEMIKKI ON KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖN TYTÄRYHTIÖN POLE-KUNTATIEDO OY:N NELJÄ KERTAA VUODESSA ILMESTYVÄ LEHTI • JULKAISIJA: POLE-KUNTATIEDO OY c/o KUNNALLIS-
ALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ, FREDRIKINKATU 61, 00100 HELSINKI, FAKSI (09) 6226 5710, TOIMISTO@KAKS.FI, KAKS.FI • PÄÄTOIMITTAJA: ANTTI MYKKÄNEN • TOIMITUS-
NEUVOSTO: KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ; ANTTI MYKKÄNEN, VELI PELKONEN, MCI PRESS OY; HEIDI GEDIK, MIA LEHTO, JYRKI LEHTO, RIIKKA SIPPOLA • TOIMITUS JA
ULKOASU: MCI PRESS OY, MIKONKATU 18 B, 00100 HELSINKI, PUHELIN (09) 2525 0250, FAKSI (09) 2525 0251, INFO@WWW.MCIPRESS.FI • KANNEN KUVA: JAKKE
NIKKARINEN/STUDIO SKAALA • PAINATUS: LIBRIS OY HELSINKI • ISSN 1455-6022 • COPYRIGHT: LEHDEN SISÄLTÖÄ EI SAA OSITTAINKAAN JÄLJENTÄÄ ILMAN TOIMITUKSEN
KIRJALLISTA LUPAA. TOIMITUS EI VASTAA TILAAMATTA JÄTETYISTÄ MATERIAALEISTA. KIRJOITAJIEN ARTIKKELEISSA ESITTÄMÄT MIELIPITEET OVAT HEIDÄN OMIAAN EIVÄTKÄ VÄLTTÄMÄTTÄ EDUSTA
JULKAISUJAYHTYISÖN KANTAA. LEHDEN VUOSIKERTA: (4 NUMEROA) 18 EUROA. TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET: KAKS.FI

polemiikki
kaks.fi

Tiesitkö?

Kööpenhaminan ilmastokokouksessa 7.–18.12.2009 pyritään sopimaan jatkosta Kioton ilmastositomukselle, jonka voimassaolo päättyy vuonna 2012. Ydinkysymyksiä ovat muun muassa, kuinka paljon länsimaat ovat valmiita pienentämään kasvihuonekaasupäästöjään ja kuinka paljon Kiina ja Intia ovat valmiita hidastamaan päästöjensä kasvua.

antti.mykkanen@kaks.fi

Parhaat palat

KUNTALIITOKSIA ON TEHTY rapsakkaasti. Useat kriisikunnat ovat petranneet tuloksiaan. Kuntakentässä on tapahtunut henkistä murrosta nähdä laajempia kokonaisuuksia. Paras-hanke on nimenä valloittanut myös googlen Paras-sanojen ykkössijan.

Toisaalta. Yhteistyö pätkii suurilla kaupunkiseuduilla. Siellä missä tuottavuuden kehityksessä olisi pitänyt tapahtua eniten, on edetty hitaiten. Liitosten myötä kuntien talous ei ole kohentunut. On käynyt jopa päinvastoin.

Näitä molempia tuloksia voidaan uutisoida kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta.

Eräässä asiassa hanke on myös jäänyt juntturaan. Erikoissairaanhoidossa ollaan samalla viivalla kuin hanketta liikkeelle laitettaessa. Taas kinastellaan siitä, miten parhaiten poistetaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon raja-aitoja. Väestöpohjistaan ei ole yksimielisyyttä. Uhkana on, että Parhaan pahin valuviuka jää edelleen korjaamatta.

Ylivertaisesti tärkeintä on nyt se, mitä suurimmissa kaupungeissa ja niiden ympäristössä tapahtuu. Tässä työssä ei ole syytä jumiutua Parhaan yhteydessä piirrettyihin ympyröihin. Ne ovat liian pienet. Suurimmat kaupungit eivät ole ensisijassa seutu-, vaan maakuntakeskuksia. Niinpä tarkastelun on oltava sen mukaista.

Edelleen on kuntia, jotka suunnittelevat liitoksia. Joitakin ehtoja tulevien liitosten on täytettävä.

Ensiksi, valehdella ei saa. Ei pidä luvata, että liitoksella syntyy niin sanottu vahva peruskunta, jos avoimen talouden pärjäämisen mittarit eivät sitä todista.

Toiseksi, liitosta eniten haluavan tai suurimman on oltava taloudenpidoltaan ympäristöään parempi. Talous on laitettava kuntoon ennen liitosta. Tutkitusti sen jälkeen se ei enää oikein onnistu.

Kolmanneksi, suurimman on hyvä olla nöyrä. Kun uuden kunnan hallintoa luodaan, ei sitä kannata tehdä ainakaan sen byrokraattisimman mukaan. Valitettavan usein se on sen suurimman malli. Ja edelleen: henkinen henkseleiden paukuttelu tuhoaa hyvinkin liitosyrityksen.

Ja lopuksi: Tutkimuksen näkökulmasta ei olisi haitaksi, jos jotkin kunnat jäisivät Paras-hankkeen ulkopuolelle. Näin voidaan aikanaan aidosti vertailla eri mallien käytännön toimivuutta ja tuloksia.

Nuoret haluavat politiikkaa kouluun

Nuoret kunnanvaltuutetut kaipaavat lisää politiikkaa koulu-
luokkiin. Tämä ilmenee Kunnallissalan kehittämissäätiö
KAKS:n selvityksestä, jossa tarkasteltiin nuorten valtuu-
tettujen ajatuksia tehtäviensä hoidosta ja siitä, miten
kunnallispolitiikan kiinnostavuutta voitaisiin lisätä nuor-
ten keskuudessa.

Selvityksen mukaan 18–30-vuotiaat valtuutetut us-
kovat, että nuorten kiinnostusta politiikkaan voitaisiin
lisätä kasvattamalla politiikan näkyvyyttä kouluissa. Tä-
mä tarkoittaisi esimerkiksi yhteiskuntaopin tuntien lisää-
mistä muun muassa ammattikouluissa sekä poliittisten
nuorisjärjestöjen näkymistä koulujen arjessa.

Nuoret haluaisivat reivata politiikan tekoa suuntaan,
jossa sitä on helpompi seurata ja jossa äänestäjille tar-
jottaisiin selkeämpiä vaihtoehtoja.

Nuoret itse ilmoittivat lähteneensä kunnallisvaali-
ehdokkaiksi halusta vaikuttaa, ja joku näki politiikan
jopa ammattivaihtoehtoksi.

Monen maun musiikkiteatteria

KAKS:n tilat Hämeentiellä saivat arvoisensa käyttäjän,
kun Musiikkiteatteri Kapsäkki päätti kiertolaiselämänsä
ja asetui täysin korjattuihin tiloihin vuokralaiseksi. Uu-
den teatteri- ja konserttitilan yhteyteen avattiin myös oh-
jelmallinen ruoka- ja seurusteluravintola Allotria.

Musiikkiteatteri Kapsäkki tunnetaan laadukkaasta ja
omintakeisesta, uudesta musiikkiteatterista. Ryhmässä
toimii kaikkiaan 35 ammattilaista, joiden lisäksi esityk-
siin osallistuu kymmeniä muita freelancereita. Teatterin
johtajana toimii **Reetta Ristimäki**.

Kunnallissalan kehittämissäätiö etsi Hämeentien kiin-
teistöön tasokasta kulttuurialan toimijaa. Kapsäkki
vastasi tähän haasteeseen. Teatteri on remontoitu kiin-
teistön entisen kirjakauppa- ja elokuvateatteritilan, joka
toimi yli 20 vuotta varastona. Allotrian talon historia luo
yhteyden 1950-luvun designin kulta-aikaan.

Musiikkiteatteri Kapsäkki tuottaa omalle näyttämöl-
leen useita kantaesityksiä ja musiikkiteatteria tuoreella
otteella. Pikkujouluakauden aikana tarjolla on muun

muassa Astor Piazzollan tangoa **Maria Ylipään** ja **Kris-
tiina Elstelän** tähdittämänä, joululaulujen toivekonsertteja
pianotonttu **Iiro Rantalan** tahdittamana sekä sopraanole-
genda **Ritva Auvisen** sopraanoarioiden toivekonsertti.

Lapsiyleisön riemuksi marraskuussa sai ensi-iltansa
musiikkiteatteriesitys Maukka ja Väykkä.

Lisätietoa Kapsäkistä osoitteessa www.kapsakki.fi

Miltä kunta näyttää?

– kotikunta koululaisen silmin

Kunnallissalan kehittämissäätiö, Suomen 4H-liitto ja Finlands svenska 4H toteuttavat yhteistyössä alakoululaisille suunnatun kuvataidekilpailun otsikolla KUVITA KUNTA. Kilpailu käynnistyy 15.1.2010 ja kilpailuaika on kaksi kuukautta. 4H-järjestön 250 paikallisyhdistystä vastaavat kilpailun lanseeraamisesta ja virikemateriaalin toimittamisesta kouluihin omilla alueillaan.

Alakoululaisille suunnatussa kilpailussa ajatuksena on herättää kouluissa keskustelua siitä, millainen on minun kotikuntani ja / tai -kyläni. Mikä minun kotikylässäni on tärkeää? Mistä voisin luopua? Mitkä asiat muuttuvat? Inspiraatiota kilpailutöihin haetaan kunnan palveluksessa toimivien henkilöiden erilaisista ammateista, joita jokainen lapsi on oppinut elämässään tuntemaan.

Oman kunnan, oman asuinalueen ja oman kylän kokeminen myönteisenä asuinpaikkana lisää nuorten halukkuutta asua siellä aikuisenakin. On tärkeää, että lapsi ja nuori kasvaessaan ymmärtää ne keinot, joilla voi itse ottaa aktiivisen roolin kuntalaisen ja omassa elämässään. Kouluilla on tärkeä merkitys siinä, millaiseksi nuoret oman kuntansa kokevat ja näkevät. Yhtä tärkeää on se, että kunnan päättäjät ymmärtävät, miten tärkeää on myönteisen ilmapiirin luominen ja nuorten saaminen mukaan kunnan aktiiviseen kehittämiseen.

Suomen 4H-liitto on toteuttanut kouluille suunnattuja kuvataidekilpailuja eri yhteistyökumppanien kanssa vuodesta 1996. Kilpailun kohderyhmä, teema ja laajuus ovat vaihdelleet. Enimmillään kilpailuun on osallistunut 35 000 lasta ja nuorta.

4H-järjestö on Suomen suurin nuorisojärjestö. Järjestöön kuuluu 84 000 jäsentä, joista 6–28-vuotiaita nuorisojäseniä on 72 000. 4H-yhdistyksiä on yhteensä 250 eri puolilla Suomea. Paikallisyhdistysten toimintaa tukee 14 4H-piiriä. Ruotsinkielistä 4H-toimintaa tarjoaa Finlands svenska 4H, jolla on 5 000 jäsentä.

4H pyrkii kehittämään ihmistä kokonaisuutena. Tätä kuvaavat neljän H:n perustana olevat sanat Head, Hands, Heart ja Health, suomeksi harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. 4H-toimija pystyy luomaan arjen hyvinvointia itselleen ja muille.

Tasavallan presidentti Tarja Halonen

Vahvan KANSALLISVALT AIKA

TEKSTI: Heidi Gedik KUVAT: Jakke Nikkarinen

Tasavallan presidentti Tarja Halosen mukaan Suomen hyvä hallinto ei ole tavaramerkki, joka automaattisesti pysyy kunnossa ilman jatkuvaa työtä sen eteen. – Meidän pitää pysyä brändimme tasoisina jatkossakin, Halonen toteaa.

Tasavallan presidentti Tarja Halonen peräänkuuluttaa parempaa lainsäädäntöä. Hänen mielestään säädettävien lakien käytännön vaikutuksia ei arvioida riittävästi etukäteen.

– Olen joskus haikaillut vanhan komiteakäytännön perään, jotta kaikilla niillä, joita lainsäädäntö koskee, olisi riittävä mahdollisuus kertoa oma mielipiteensä siitä, mitä päätaivoite sivuvaikutuksineen merkitsee.

Halosen mielestä varsinkin suuria lakikokonaisuuksia säädetäessä koordinaatio eri alojen välillä on vaarassa häiriintyä poliittisen paineen ja kiireellisten aikataulujen alla.

– Komitealaitoksessakin tehtiin varmasti hyviä ja huonoja komiteamietintöjä, mutta kun selvittelyyn osallistuu useita tahoja, ongelmakohdat tulevat aikaisemmin esiin ja niihin voidaan etsiä ajoissa ratkaisua.

Halonen nostaa esiin myös lakien täytäntöönpanoon liittyvät ongelmat: miten laki pannaan täytäntöön, kuinka paljon sen sisällöstä siirretään asetustasolle tai muihin säädöksiin, jääkö itse täytäntöönpanovaiheelle riittävästi aikaa?

Kysyttäessä esimerkkejä puutteellisesta lainvalmistelusta Halonen mainitsee yliopistolain ja aluehallintolain, joi-

den molempien valmisteluun myös oikeuskansleri on puutunut.

TEHOSTUSTA VAI RESURSSIJA

Myös raha asettaa hyvälle hallinnolle ja lainsäädännölle omat reunaehdot.

– Me haluamme hoitaa lapsemme ja vanhuksemme hyvin, me haluamme, että meillä on korkeatasoinen koulutus ja me haluamme, että ympäristöstämme on huolehdittu. Etukäteen pitäisi kuitenkin miettiä, mitkä asiat milläkin lailla priorisoidaan.

Varsinkin kaupungit ja kunnat valittavat, että valtio lisää niiden tehtävätaakkaa ilman, että resursseja kasvatetaan samanaikaisesti.

– Kunnille sanoisin, ettei lapsen tarvitse aina tulla raha kaulassa. Varmasti on sellaisia uusia tehtäviä, jotka pystytään hoitamaan paremmin toimivan hallinnon avulla, presidentti Halonen toteaa.

Samalla hän kuitenkin lisää, että jossain menee myös kuntien toiminnan tehostamisen raja.

– Monissa kunnissa tämä raja on jo ylitetty, ja ne tarvitsevat oikeasti lisää resursseja.

ION

Tasapainoilua pallolla

”Osaatko seisoa yhdellä jalalla, kädet sivuilla, heiluttaa toista jalkaa, silmät kiinni... ja huojumatta”, kysyi haastateltava. En osannut. Tämän taidon presidentti Halonen on oppinut Pilatekselta. Sitä hän tarvitseekin. Tasapainoa ja sen aistimiskykyä.

Huojuttajia riittää. Milloin yritetään tuupata pois valta-akselilta, milloin horjuttaa mielipidejohtajuutta.

Jos ei ole natoitottaja eikä maanosan ytimiin vahvasti uskova, jää tässä ajassa helposti median marginaaleihin. Näin Haloselle on välillä käynyt. Tosin edeltäjäänsä ei oma aika arvostanut.

Halosen maapallo ei ole kuitenkaan hukassa.

Hänen vahva peruslinjansa yhteisvastuullisen maapalloistumisen puolesta ei ole horjunut ajassa. Nyt sitä ryhdyttää uutta merkitystä hakeva kansallisvaltio. Herkullista. Mikä on maanosapolitiikkojen vastaisku?

Ylikansalliset organisaatiot eivät ole saaneet kansallisvaltioita nurin. Oman valtion etu on läpi historian ohittanut viimeisellä viivalla muut edut. Esimerkkien jono on päiväntasaajaa pitempi.

Välttämättömyydestä hyve. Näinkö lieene Halonen tuuminut pohtiessaan kansallisvaltioiden uudistuvaa roolia reilumman yhteiskunnan rakentamisessa. Kun valtioiden määrä vain lisääntyy, on ne saatava maapallon nimissä yhteisiin hankkeisiin.

Yhdistyneet kansakunnat on merkittävin maapallon yhteinen organisaatio. Sen aseman ja merkityksen puolesta puhujia ei ole koskaan liikaa. Mukaan mahtuu aina yksi Tasavallan presidentti, mutta mielellään muutama miljardi muukin.

Antti Mykkänen

”Tasa-arvoon ja lain kunnioittamiseen pitää kuulua myös ihmisyyden kunnioittaminen.

Presidentti Tarja Halonen kiittelee kuitenkin sitä, että sekä kuntajärjestöt että kuntien työntekijäjärjestöt ovat lähteneet liikkeelle hyvän hallinnon puolesta. Hänen mielestään nyt tulisikin palata niitä, jotka mahdollistavat hyvä hallinnon ja lainsäädännön.

– Hyvä hallinto ei ole sellainen tavaramerkki, joka pysyisi Suomella ilman, että sen eteen tarvitsisi tehdä työtä. Me käymme aktiivisesti muualla kertomassa, mitä hyvä hallinto on, mutta meidän pitää pysyä oman brändimme tasoisina jatkossakin.

KÖÖPENHAMINA PORTTINA

Tasavallan presidentti Tarja Halonen uskoo, että kestävä kehitys muokkaa merkittävästi suomalaisten arkea tulevina vuosina.

– Meidän on ymmärrettävä se, että ihmisen kekseliäisyydellä ei ole rajoja, mutta luonnonresurssit ovat rajalliset. Meidän pitää löytää ne keinot, joilla luonnonvaroja voidaan uusiuttaa.

Presidentti Halonen korostaa, että kestäväan kehitykseen pystytään vaikuttamaan useilla eri tasoilla. Haasteita tuo näiden eri tasojen yhteensovittaminen.

Kestäväan kehitykseen kuuluu myös kansainvälinen yhteistyö. Presidentti Halonen toivoo, että Kööpenhaminan ilmasto-kokous joulukuussa on uusi portti kansainväliselle yhteistyölle.

– Olen optimisti kaikista huonoista uutisista huolimatta, koska minun mielestäni kaikki poliittiset päättäjät, kansalaisjärjestöt ja yrityselämä ovat tiedemiesten lisäksi tosissaan mukana.

TYÖLLISYYS AGENDALLA

Tarja Halonen uskoo, että jatkuva globalisaatioprosessi on toiminnut hyvänä esikouluna kestäväälle kehitykselle. Hän korostaa, että globalisaatiollakin on ollut useat eri kasvot: toisille se on merkinnyt uusia mahdollisuuksia, toisille taas entistä ankarampia oloja. Halosen mielestä nykyistä reilumpi globalisaatio on mahdollista. Reseptiksi hän nostaa vahvan kansallisvaltion.

– Vahva kansallisvaltio ei ole protektionismia, vaan se tarkoittaa kaikkea sitä, mitä kansallisvaltion tulee tehdä suojeleakseen, auttaakseen ja kannustaakseen omia kansalaisiaan mutta myös rakentaakseen reilumpaa yhteiskuntaa. Tätä ajattelua tulee tiivistää ja ylläpitää Suomessa, Pohjoismaissa, Euroopan unionissa, Yhdistyneissä kansakunnissa sekä Suomen ja muun maailman kahdensivisessä työssä.

Samalla presidentti Halonen muistuttaa, ettei globalisaatiossa ole kyse pelkästään taloudesta ja markkinoista, vaan sen vaikutukset ulottuvat yksittäisiin ihmisiin.

– Globalisaatiossa suuri missio on työn huomioimisella kansallisesti ja kansainvälisesti.

KULTTUURIEN DIALOGIA

Halonen korostaa myös kulttuurisen dialogin ja yhteistyön merkitystä. Tämän eteen erityisesti YK on toiminut koko olemassaolonsa ajan.

– Kulttuurien ja uskontojen välinen dialogi on keskeistä. Tällä hetkellä me hoidamme lähinnä ongelmia. Puhumme rauhan- turvaamisesta, kriisienhallinnasta ja konfliktin jälkeisestä tilanteesta, kun samat asiat olisi voitu hoitaa jo aikaisemmin. Konfliktianalyysi ja sen pohtiminen, mistä erilaiset aseelliset ja aseetomat konfliktit syntyvät, on tulevaisuuden ala ja siihen tarvitaan kulttuurien välistä keskustelua.

Suomalaisessa kulttuurissa presidentti Halonen kaipaa lisää erillaisuuden hyväksymistä.

– Tasa-arvo on meille tärkeä ja siitä on pidettävä kiinni. Meidän tulee kuitenkin nähdä se, että tasa-arvoon voi liittyä myös erillaisuutta.

– Minusta tasa-arvoon ja lain kunnioittamiseen pitää kuulua myös ihmisyyden kunnioittaminen.

Halonen painottaa, että esimerkiksi taloudellisesti kaikkein parhaiten ovat kehittyneet ne kunnat, jotka ovat sallivia ja joissa on useita kulttuureita ja niiden välistä dialogia.

SYDÄMELLÄ MUKANA

Tarja Halonen on toiminut tasavallan presidenttinä lähes kymmenen vuoden ajan. Hän uskoo, että tänä aikana varsinkin tietyt hallinnon ja sitä kautta työnantajan kysymykset ovat tulleet hänelle läheisiksi.

– Olen ollut aikaisemmin hyvin vähän johtaja-asemassa, ja nyt kymmenen vuotta työyhteisössä, joka on ollut erittäin kovassa paineessa ulkoapäin. Tämä on avannut näkemään sen, miten ihmiset kokevat tämän paineen kohdistuvan myös itseensä.

– Tämä meidän pitäisi muistaa silloin, kun puhumme tehostamisesta ja muutoksista. Ihmiset ovat töissä sydämellään mukana. ■

Tasavallan presidentti Tarja Halonen

- s. 24.12.1943, Helsinki
- Naimisissa, tytär s. 1978
- Suomen tasavallan presidentti 1.3.2000–
- Oikeustieteen kandidaatti, Helsingin yliopisto, 1968
- Sosialidemokraattisen puolueen jäsen 1971–2000
- Ulkoasiainministeri 1995–2000
- Oikeusministeri 1990–1991
- Pohjoismaiden yhteistyöministeri 1989–1991
- Ministeri sosiaali- ja terveysministeriössä 1987–1990
- Eduskunnan jäsen 1979–2000
- Suuren valiokunnan puheenjohtaja 1995–1995
- Lakivaliokunnan varapuheenjohtaja 1991–1994
- Sosiaalivaliokunnan puheenjohtaja 1984–1986
- Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen 1977–1996
- Pääministerin eduskuntasihteeri 1974–1975
- SAK:n lakimies 1970–1974 ja 1975–1979 (virkavapaalla –2000)
- SYL:n sosiaalisihteeri, järjestösihteeri 1969–1970
- Lukuisia kansainvälisiä ja kotimaisia luottamus-tehtäviä
- Kunniajohtori useissa korkeakouluissa ja yliopistoissa
- Harrastukset: kuvataide, teatteri, liikunta

Kuntaliitoksia seurattava

TASAVALLAN PRESIDENTTI TARJA HALOSEN mukaan yhtä oikeaa kuntakokoa ei ole olemassa.

– On kuitenkin huomattu, että meillä on olemassa ääripäitä, joissa tarvitaan lisää toimenpiteitä. On vähäväkisiä kuntia, joissa kunnan kosketuspinta kuntalaisiin on hyvä, mutta resurssit ovat niukat. Toisaalta on suuria kuntia, joissa kuntataso yksistään ei riitä ylläpitämään kontaktia kuntalaisiin, vaan niissä joudutaan rakentamaan erilaisia organisaatioita tätä tehtävää varten.

Pääkaupunkiseudulla tilanne on jälkimmäinen.

Tarja Halonen kertoo myös havainneensa, että pienten kuntien näyttää olevan helpompaa liittyä toisiinsa kuin yhteen suureen kuntaan.

– Tämä kertoo siitä, että kunkin kunta ja sen edustajat haluavat, että heidän väkeään ja osaamistaan kohdellaan tasa-arvoisesti. Sen vuoksi on tärkeää seurata kuntaliitosten tuloksia.

Hän myös korostaa, että kunnat eivät voi fuusioitua toisiinsa loputtomasti vaan on kehitettävä erilaisia yhteistyömuotoja. Hyvä esimerkki hänestä on pohjoisten kuntien kehitys, jossa yhteistyö on laajentunut koko Kalotti-alueelle.

– Uskon, että Kalotti-alueen yhteistyö kasvaa tulevaisuudessa paitsi Pohjoismaiden välillä myös Venäjän suuntaan.

Toimiiko de

TEKSTI: Mia Heiskanen KUVAT: Ilona Reiniharju, iStockphoto

Yritysmaailmasta periytyneiden strategiatyömenetelmien käyttö kunnissa voi pahimmillaan olla uhka demokraattisen päätöksenteon toimimiselle.

” Strategioita luodaan suljetuissa palavereissa.

mokratia?

Strategisen johtamisen opit ovat levinneet viime vuosina myös kuntiin. Se on merkinnyt kunnissa uuden kielen omaksumista, kun pitkän tähtäimen suunnittelun sijasta puhutaankin strategisesta suunnittelusta, ja tavoitteet ovat muuttuneet strategisiksi päämääriksi. Uudet käsitteet ovat tuoneet kuntiin myös uudenlaisia käytäntöjä, jotka ovat muuttaneet kuntaorganisaatioiden päätöksentekoa.

Aiheesta on valmistunut KAKSin tukema tutkimus, jonka tavoitteena oli hahmottaa kuntaorganisaation strategiseen suunnitteluun ja johtamiseen liittyviä erityishaasteita.

– Tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tarkastella kuntien strategista johtamista pelkästään kunnan ylimmän johdon näkökulmasta, vaan tavoitteena oli hahmottaa laajemmin kunnallisen päätöksenteon erityishaasteita kuntatalouden murroksessa, tutkimusryhmän vetäjänä toiminut professori Eero Vaara Hankenista toteaa ja jatkaa:

– Tutkimme strategiayön toteuttamista kunnissa erityisesti kielellisestä näkökulmasta, eli mitä tapahtuu, kun kuntien päätöksentekotilanteissa pelataankin strategiakielellä. Onko kieli tällöin mahdollisuus käyttää valtaa uudella tavalla vai kokevatko yksilöt sen rajoitteena osallistua päätöksentekoon?

OSAAJIEN VALTA?

Vaaran mielestä kuntaorganisaatio on mielenkiintoinen tutkimusympäristö, sillä siihen sisältyy erityisen paljon demokratian ihanteita.

– Demokratian perusajatuksena on se, että päätöksentekoon voi osallistua mahdollisimman moni. Tästä syystä olisikin toi-

vottavaa, että kunnat olisivat esimerkkejä organisaatioista, joissa mahdollisimman monen ihmisen ääni saadaan strategia-työssä kuuluviin. Se on suuri haaste, sillä useimmiten strategioita luodaan suljetuissa palavereissa, jolloin pääsy tietoihin ja dokumentteihin on vain tietyillä henkilöillä. Tämä merkitsee sitä, että organisaation muilla jäsenillä on mahdollisuus osallistua strategiatyöhön vasta jalkautusvaiheessa.

Erilaisten strategiatermien käyttö ilman selventäviä määrittelyjä voi myös sulkea osan organisaation jäsenistä työn ulkopuolelle: toimintaan on vaikeaa osallistua, ellei ymmärrä, mistä on kyse. Vaaran mukaan strategiasta puhuttaessa käytetään usein abstrakteja ilmauksia, mikä tekee työstä vaikeaselkoisen. Se puolestaan lisää strategiasanaston osajien valtaa.

Tämä johtaa usein siihen, että operatiivisen tason henkilöstö saattaa kokea asemansa ongelmalliseksi, mikäli heille ei anneta mahdollisuutta osallistua strategian luomiseen tai he eivät ymmärrä sen sisältöä.

VALLAN DYNAMIIKKA MUUTTUU

Strategisen johtamisen tuominen kuntiin on osa yhteiskunnallista kehitystä, jossa julkisia organisaatioita pyritään muuttamaan yhä enemmän yritysten kaltaisiksi yksiköiksi. Samalla uudet opit ovat levinneet julkisiin organisaatioihin ja kunnat nähdään yritysmäisinä kokonaisuuksina nimenomaan strategiayön kautta. Kunnatkaan eivät siis näytä selviävän ilman ”strategiaa”, ”missioita” ja ”visioita”.

– Kuntiin syntyy uusi tapa tehdä ja perustella päätöksiä vanhan byrokraatian ja kapulakielisuuden tilalle, Vaara täsmentää.

Tässä tilanteessa uudenlaiset tiedot saavat myös yksilötasolla uuden arvon.

Ymmärsitkö?

”Eiks se hyvinvointi oo tossa kohdassa neljä päämäärä se keskeinen juttu ja tässä ykkösessä me ainaki yritettiin saada jonkin näköstä tällästä priorisointinäkökulmaa ja tämmöstä palvelujen tuloksellisuutta ni voisko siinä menestystekijänä olla palvelutuotannon uudistaminen tai joku tämmönen. Se on kyllä prosessinäkökulma, mä myönnän sen, mutta et miten sen kääntäs sinne asukkaitten vaikuttavuusnäkökulmaan, mutta sehän on siis se mitä me haetaan tätä palvelutuotannon uudistamista. Eiks niin?”

Tutkimuksen mukaan ne, jotka osaavat strategista kieltä, pystyvät siis paremmin perustelemaan näkemyksensä ja osallistumaan yleiseen keskusteluun.

NIPPELIPÄÄTÖKSET VÄHENIVÄT

Tutkimuksen käytännön esimerkkinä toimi Lahden kaupunki, jossa on viime vuosina kehitetty systemaattisesti päätöksentekoa ja erityisesti strategista suunnittelua. Lahden kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran mukaan päätöksenteko on kehityksen myötä selkiytynyt, kun poliittinen päätöksenteko ja operatiivinen johtaminen on voitu eriyttää toisistaan.

– Haaste on työnjaon käytännön toteutuksessa, kun kunnissa luottamushenkilöhallinto on perinteisesti osallistunut

” Virkamiesten käyntikortteja ovat pitkät, kapulakieliset tekstit.

myös käytännön toiminnan ohjaukseen, Myllyvirta toteaa.

– Positiivista on se, että poliittisessa päätöksenteossa on vähentynyt kaupungin kannalta merkityksettömän nippeli-päätöksenteon määrä.

Tutkimuksessa todetaan, että monet strategisen suunnittelun kehittämisprojektit ovat olleet kunnissa petty- myksiä tai suorastaan epäonnistuneet.

– Näyttää siltä, että haasteena on poliittisten päättäjien, virkamiesten ja kuntalaisten muutoksiin liittyvä vastus- tus, joka on usein merkinnyt koko uuden strategian vastustusta, Eero Vaara toteaa.

Tyypillistä monille kokeiluille on ol- lut myös se, että strategisen suunnittelun ja johtamisen ymmärrys sekä erityisesti osallistamisen merkitys on ollut heikkoa.

Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran mu- kaan kyse on lähinnä näkökulmaeroista.

– Kaupunkiorganisaation päätöksen- teossa on otettava huomioon yleisen näkö- kulman lisäksi paikalliset yksityiskohdat, valtakunnalliset ja jopa globaalit kehitys- linjat. Niiden yhdistäminen on usein vai- keaa, joten en koe, että kieli olisi suurin este hyväksyä muutostilanteet. ■

Lue lisää www.kaks.fi

Eero Vaara, Virpi Sorsa, Pekka Pälli, Katja Peltola: Strategia mahdollisuutena ja ongelmana kuntaorganisaatiossa: kielestä, kommunikaatiosta ja vallasta.

Mitä mieltä, Lahden kaupungin hankintapäällikkö Minna Halonen?

LAHDEN KAU- PUNGIN stra- tegiatyön läh- tökohtana oli avoimuus.

Työssä pyrittiin konk- retisoimaan asioita ja selventämään vaikea- selkoista puhetta. Stra- tegiatyön haasteellisuut- ta kuvaa se, että useat siihen osallistuneet ko-

kivat käytetyn terminologian niin vaikeaksi, että se esti heitä osallistumasta strategian ympärillä käytä- vään keskusteluun.

Minna Halonen on ollut tyytyväinen Lahden kau- pungin strategiasisältöön.

– On hyvä, että Lahden kaupungin strategia on avattu maallikkotermein. Jalkautustyön tueksi olisin kuitenkin kaivannut selkeämpiä linjauksia ja ohjeita strategian tärkeimmistä viesteistä.

Halonen allekirjoittaa osin väitteen, että kieltä käytetään vallan välineenä.

– Uskon, että kuntien säästöpainee- t ovat lisän- neet halua edistää itselle edullisten vaihtoehtojen läpivientiä.

Halonen kertoo itse kannattavansa toimintamal- lia, jossa asioiden esittämisen tavoitteena on niiden yksinkertaistaminen.

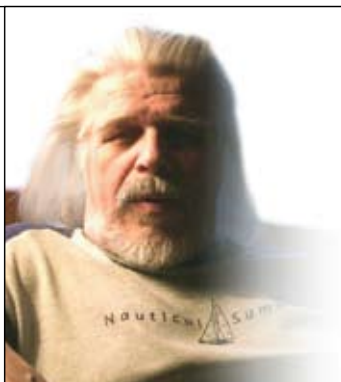
– Kunta tai kaupunki on perinteisesti mielletty byrokraattisena yhteisönä sitä pätevämmäksi, mitä enemmän tekstiä se tuottaa. Virkamiesten käynti- kortteja ovat pitkät, kapulakieliset tekstit. Kieltä voi näin käyttää hämäämiseen.

Halosen mielestä kieltä on kuitenkin yhä vaikeam- pi käyttää poliittisen vallankäytön välineenä.

– Julkiset organisaatiot ovat yhä enenevässä määrin asiantuntijaorganisaatioita, joissa työskente- lee ammattitaitoisia ja valveutuneita yksilöitä.

Halonen painottaa, että asioiden esittelijöillä on ai- na laaja vastuu, jotta luottamuselimissä voidaan muo- dostaa käsiteltävästä asiasta selkeä kokonaiskuva.

PUUMERKKI

kirjailija

Heikki Turunen

Kansalaisetko tasa-arvoisia?

Olen kirjoilla Joensuussa, mutta teen työtäni siitä satakunta kilometriä pohjoiseen sijaitsevassa Juuan kunnassa, koska en viihdy kaupungissa. Niin on ollut liki puoli vuosisataa, joten olen nähnyt omin silmin ja kokenut kantapään kautta niin kaupunkien kuin maaseudun kehityksen sotien jälkeisistä ajoista nykyiselle.

Sinä aikana Joensuu on paisunut maan 12. suurimmaksi kaupungiksi, moderniksi yliopistopaikkakunnaksi, maakunnan talousveturiksi, jossa on 72 000 asukasta. Juuka sen sijaan on menettänyt puolet asukasluvustaan ja on sen suhteen 175. suurin kuntamme. Se on tyypillinen autiotalojen, lakkautettujen koulujen ja kauppojen, EU:n nujertamien perheviljelmien ja hylkypeltojen, pitkäaikaistyöttömien, eläkeläisten ja kesämökkien komea kultamaa Pielisen länsipuolella, Kolin kupeessa. Maatalouden alasajon jälkeen sen vajaan 6 000 asukkaan työkykyinen osa sinnittelee kasvannaisteollisuuden, pienten ja keski suurten yritysten sekä palveluelinkeinojen varassa. Silti kunta haluaa pysyä itsenäisenä ja huolehtia peruspalveluistaan, on selvinnytkin siitä kohtalaisesti; velkaa ei ole ja kunnallistulo 19 prosentin luokkaa.

Kaupan palvelujen suhteen ei Juuassa ole mitään valittamista; kolmesta toistaan suuremmasta tavaratalosta saan kaiken välttämättä tarvitsemäni. Myös kuntien yhteistyö terveyspalveluiden alalla pelaa; on erittäin kätevää, että saan tarvittaessa esimerkiksi lähetteen hoitoon tai lisätutkimuksiin maakunnan keskussairaalaan kaupunkiin matkustamatta, Juuan terveyskeskuksesta. Kiitos Joensuussa sijaitsevan

maakuntakirjaston, niin ikään kirjastopalvelut toimivat mainiosti Juuasta käsin.

Muutoin elämä korpipitäjän sivukylissä onkin sitten tehty erittäin hankalaksi ja kalliiksi. Koska rautatietä ei ole ja linja-autojen kulkuvuorot on supistettu minimiin, oma auto on välttämätön. Teittensä kunnoista niin kesällä kuin talvella on huolehdittava itse, ainakin maksettava kalliilla rahalla hoitomaksut osuuskunnalle. Kunnallistekniikan ulkopuolella asuvan on vastattava itse talonsa kunnosta ja lämmityskustannuksista ja rakennettava lakisääteiset likakaivonsa. Siihen tulee päivä päivältä kallistuvat jätehuoltomaksut, kiinteistöverot jne.

Muutoin elämä korpipitäjän sivukylissä onkin sitten tehty erittäin hankalaksi ja kalliiksi.

Otsikon kysymys tulee mieleen erityisesti, kun raadettuani kesän hikipäin polttopuita talooni tai istuttuani talventuiskulla lumiukkona traktorin-pukilla linkoamassa tietä itselleni ja naapureille ajan huippukallista bensaä polttaen Joensuuhun ja näen ihmisten tepastelevan keskustan kerrostaloistaan teatteriin, konserttiin tai kapakkaan sulaa ja lämmitettyä katua pitkin, jossa voisi kulkea vaikka sukkasillaan.

Kuitenkin ihmisten verotuskohtelu on kaikkialla sama, ja puhutaan kansalaisten tasa-arvoisuudesta.

Tilauksessa TIIVIS TUTKIMUSTIETO

TEKSTI: Eeva-Liisa Hynynen KUVITUS: Susanna Tuononen

Tutkimustiedolla on kunnissa kysyntää. Tietoa halutaan tiiviissä muodossa. KAKS haarukoi viime keväisellä [www-kyselyllään](#) kuntien tiedon tarpeita.

Kysely lähetettiin 650 kunnanvaltuutetulle, kunta-johtajalle ja kuntatutkijalle, joista 119 vastasi. Vastanneiden näkemyksistä syntyi selvitys Tiedon tarpeet kunnissa.

Tutkimustarvetta kuntopäätäjät näkevät eniten kuntademokratian, sosiaali- ja terveydenhuollon, hallinnon, johtamisen sekä kuntatalouden aloilla. Valtuutetut toivovat tutkimustietoa selkeinä tietopaketteina sähköposteihinsa. Laajojen tutkimusten lukemiseen aika ei riitä.

Kunta johtajat kaipaavat tietoa päivänpolttavista aihealueista: palvelutuotannosta, demokratiasta ja taloudesta. Tutkijoiden mukaan ongelma on siinä, että tutkimustieto on hajallaan ja päättyy satunnaisesti kuntien käyttöön.

Kuopion kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Marja-Leena Puputti tunnistaa kuntavaikuttajien tuskan. Samojen asioiden kanssa painitaan Kuopiossakin.

Puputtiin mukaan päätäjät janoavat tutkimustietoa päätösten taustaksi, mutta aikaa tutkimusten perkaamiseen ei ole.

– Mielelläni näkisin, että saisimme tutkimustietoa tiivistetyssä muodossa eri aihealoilta sähköposteihimme. Kaipaisin meta-

tyyppisiä analyysejä, joissa olisi vedetty yhteen useampia tutkimustuloksia, johtopäätöksiä ja suuria linjoja. Näitä linjauksia vasten voisimme tarkastella, mitkä ovat tulevaisuuden haasteet ja olemmeko oikealla tiellä.

Kuntopäätäjän tiedon tarpeet kasvavat sitä mukaa, mitä moninaisemmaksi kuntien toiminta muuttuu. Sosiaali- ja terveyspalveluiden kysynnän kasvu ja kuntatalouden kiristyminen ovat paha yhtälö.

– Päätäjien pitäisi ymmärtää palveluiden vaikuttavuuden päälle ja tunnistaa heikot signaalit palvelujen tarpeissa.

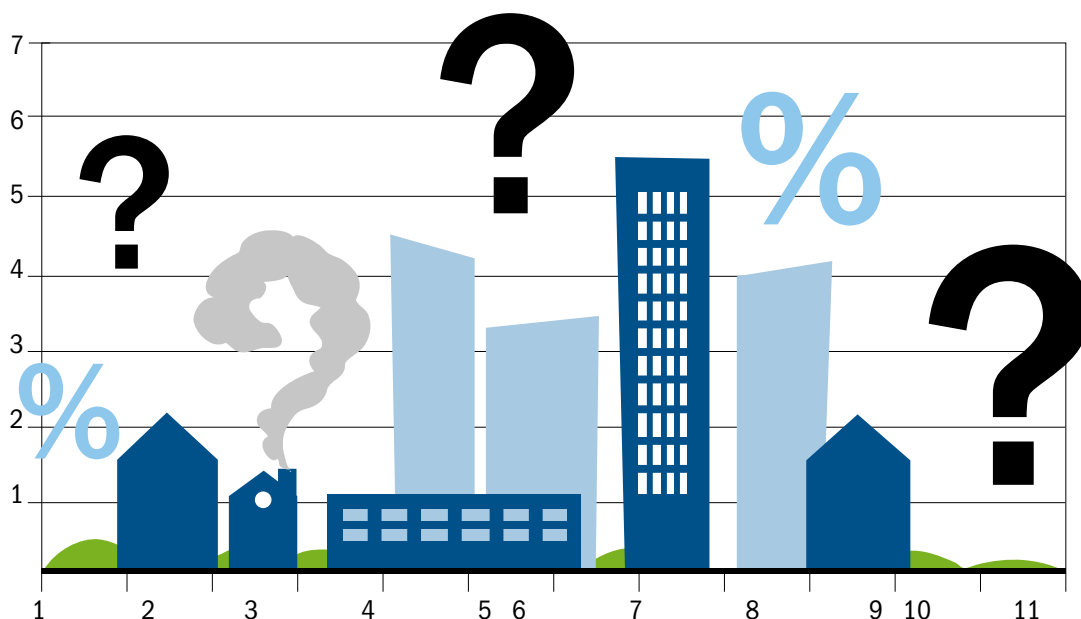
JOHTORYHMÄLLE MYÖS VÄITÖSTUTKIMUKSIA

Nurmijärven kunnanvirastollakin tutkimustiedon jäsentäminen arvioidaan alati kasvavaksi haasteeksi.

– Tietoa tulee paljon, mutta käytettävissä oleva aika on rajatua, hallintojohtaja Jukka Anttila kiteyttää.

Hän toivoo, että tutkimustieto tulisi kuntien käyttöön valtaosin tiivistettynä ja olennaiseen painottuen.

– Kaikki lyhyet koosteet ja tiivistelmät ovat meille käyttö-materiaalia, josta pääsee tutkimustiedon jäljille. Jos näyttää, että

Kuntaliitto yksi suurimmista tutkimusrahoittajista

Suomen Kuntaliiton

kuntakehitys- ja tutkimusyksikkö

- yksikön palveluksessa 22 henkilöä
- erillinen tutkimus- ja kehittämisohjelma, josta rahoitetaan t&k-hankkeita
- vuonna 2008 t&k-ohjelman budjetti oli 800 000 euroa
- Kuntaliiton toiminta rahoitetaan kuntien jäsenmaksutuloilla

jokin tutkimuksista tuo meille erityisen tärkeää tietoa, kykenemme toki lukemaan väitöstasoisia tutkimuksia.

Anttila katsoo, että kunnissa johtoryhmän jäsenten kuuluu seurata omien toimialojensa tutkimusta.

Myös Anttila arvioi, että tutkimustiedon tarve kunnissa korostuu resurssien niukentuessa.

– Ei ole varaa ensimmäiseenkin ”ohariin”. Jokaisen päätöksen kohdalla tarvitaan kovaa maata jalkojen alle.

KUNNAT VALITSEVAT TARVITSEMANSÄ TIEDON

Mitä sanoo kokenut tutkija tiivistetyn tutkimustiedon tarpeesta? Professori Vuokko Niiranen Kuopion yliopiston terveyshallinnon ja talouden laitokselta ymmärtää kuntaväen vaikeudet.

– Vaikka ajatus käyttöarvoltaan toimivista tiivistelmistä on kannatettava, varoisin pitkälle meneviä pelkistymiä tai tutkimuksen tiivistämiä yhden sapluunan mallin mukaisesti. Laajoissa tutkimuksissa saattavat tutkimustulokset kaventua tai jopa vinoutua, jos ohitetaan se, mitä sanotaan sivulauseissa. Suppeat raportit ovat luonnollisesti eri asia.

Niiranen nostaa keskusteluun tiedolla johtamisen. Kunnissa työskentelee koulutetumpaa väkeä kuin koskaan aiemmin.

– Luottaisin heidän kykyynsä jäsentää tietoa. Tiedän kunnahenkilöstön työpaineet, mutta mahdollisuus jäsentää omaa alaansa koskevaa tietoa tai myös tehdä tutkimusta saattaisi olla yksi osoitus työyhteisön houkuttelevuudesta.

Professori sanoo hiukan vierastavansa ajatusta, että joku muu kuin kuntaväki määrittäisi, mitä tietoa kunta tarvitsee.

– Kuntien on kyettävä jäsentämään monimutkaistakin tutkimustietoa ja valitsemaan tarpeidensa mukaan. Tutkijoiden laatimat tiivistelmät, hereillä oleva tiedeaviestintä ja kuntatutkimusta eri tavoin tukevat tahot voivat auttaa tutkimustiedon haarukoinnissa. Tutkimustiedon portaali voisi olla yksi mahdollisuus sähköpostien rinnalla. ■

Tietoa kuntatutkimuksen voimavaroista

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON PROFESSORI **Pekka Kettusen**

työstämä esiselvitys Kuntatutkimuksen voimavarat 2008 perustuu viime huhtikuussa tutkimusyhteisöille lähetettyyn kyselyyn.

Kysely osoitettiin yliopistoihin 54 tiedekunnan dekaanille, ammattikorkeakouluihin ja 11 tutkimuslaitokseen sekä rahoittajille, joihin lukeutui seitsemän ministeriötä ja 15 säätiötä. Tietoa kuntatutkimukseen käytettävistä resursseista haettiin myös tutkimusyhteisöjen www-sivustoilta.

Yliopistoista vastauksia saatiin 17 eri yksiköltä, tutkimuslaitoksista neljältä. Vaikka vastausaktiivisuus ei kohonnut korkealle, esiselvitys on ensimmäinen laatuaan ja antaa suuntaa kuntatutkimukseen kohdennetuista resursseista.

Kyselyyn vastanneiden yksiköiden suojissa kuntatutkimukseen käytettiin viime vuonna noin sata henkilötyövuotta, ja näiden kustannukset liikkuvat vajaassa seitsemässä miljoonassa eurossa.

– Jos arvioidaan kuntatutkimuksen kenttää laajemmin, puhumme vuositasolla noin 400–500 tutkijasta ja sen kautta usean kymmenen miljoonan euron kokonaispotista.

Esiselvityksen kärki ei liity Kettusen mukaan kuitenkaan euroihin tai henkilötyövuosiin vaan kuntatutkimuksen aihepiiriin. Puhuttaessa kuntatutkimuksesta viitataan usein kunnallishallinnon, -politiikan ja -talouden tutkimukseen.

– Vaikka nämä aihealueet näyttävät painottuvan, selvitys osoittaa, että näin miellettyä kuntatutkimus jää kaipa-alaiseksi.

On syytä kysyä, mihin käsitteen ”kuntatutkimus” rajat vedetään.

– Kunta-alaa koskevaa tutkimusta tehdään yliopistojen tiedekunnissa laajalti, muun muassa terveydenhuollon, kasvatustieteen kulttuuritutkimuksen ja jopa arkkitehtuurin alalla. Kun siis jatkossa puhumme kuntatutkimuksesta, mistä silloin puhumme?

Toinen esiselvityksen nostama iso kysymys liittyy yliopistojen ulkopuoliseen kuntatutkimukseen. Missä määrin kunta-alan tutkijat tunnistavat esimerkiksi VATT:n, KELA:n, KEVA:n, THL:n ja VTT:n kaltaisten toimijoiden tutkimukset?

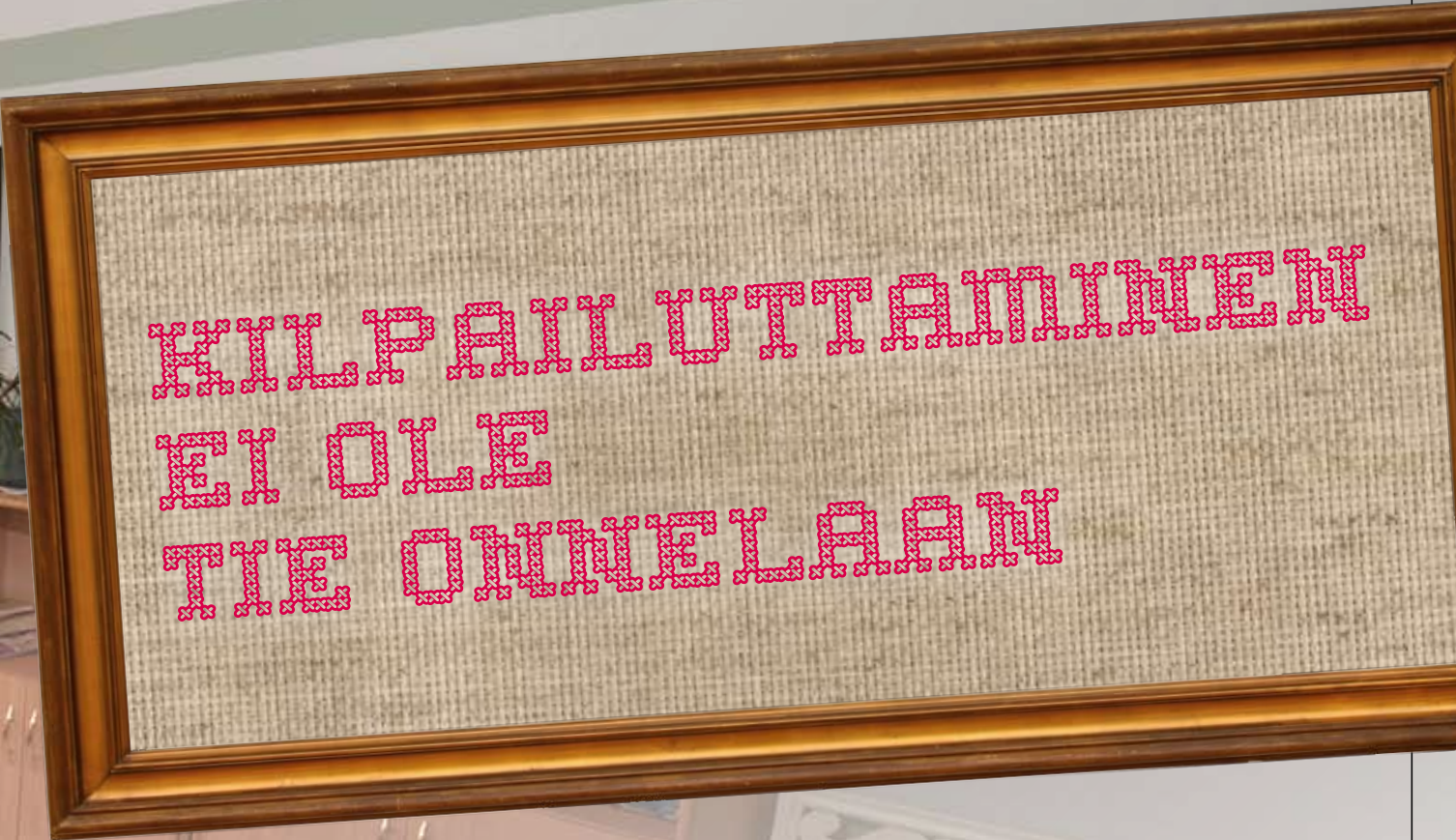
– Tutkimusresurssien tehokasta käyttöä mietittäessä tulisi pohtia, olisiko yliopistojen ja tutkimuslaitosten kesken löydettävissä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä ja kenties poikkitieteellisiä ja laajoja tutkimushankkeita, Pekka Kettunen pohtii.

Helga Rytönen on löytänyt
itselleen kodin Arvolakodista.

KILPAILUTTAMISEN
EI OLE
TIE ONNELAAN

Kainuun vanhuspalvelut kilpailutetaan ensi vuoden aikana. Isojen ketjujen mukaantulo tuo lisäpaineita kentälle.

TEKSTI: Pekka Moliis KUVAT: Pekka Agarth

Kainuussa valmistellaan ensi vuodelle ajoittuvaa vanhusten tehostetun palveluasumisen kilpailuttamista. Kainuun maakunta-kuntayhtymän vanhuspalvelujen johtaja Eija Tolonen muistuttaa, ettei kilpailuttaminen ratkaise kuntien talousongelmia.

– On naiivia ajatella, että vanhuspalvelujen kilpailutuksella saataisiin säästöjä aikaan. Suurin satsaus on henkilökunta, eikä siellä voi löytyä isoja heittoja eri toimijoiden väliltä.

Ensi vuonna käytävän kilpailutuksen mustat hevoset löytyvät suurista kansallisista ja kansainvälisistä ketjuista, jotka tulevat mukaan kisaamaan seitsemän miljoonan euron ostopotista. Tällä hetkellä palvelut ostetaan paikallisilta pieniltä toimijoilta.

– Isot toimijat haarukoivat kaupunkoja ja alueita, joihin ovat rantautumassa. Yhteydenottoja on jo tullut, Eija Tolonen kertoo.

Suurten toimijoiden menestyminen tarjouskilpailussa tietäisi muutoksia nykyisille palveluntuottajille. Maakunta ei ole merkittävästi lisäämässä ostoja ulkopuolisilta, joten uusien toimijoiden paikat ovat pois aiemmin maakunnassa toimineilta.

Markkinatilanteen muuttuessa yrittyskaupat ovat mahdollisia, mutta vielä hoitokodit eivät ole omistajia vaihtaneet. Hoitokotien tilanne kiinteistöjen suhteen on perin erilainen, kun osa omistaa kiinteistöt ja osa toimii vuokratiiloissa. Toisaalta tyhjiä kiinteistöistäkään ei ole pulaa.

– Kainuusta löytyy tyhjiä tiloja, jotka ovat hyvinkin nopealla aikataululla otet-

tavissa uusien yritysten käyttöön, Tolonen vahvistaa.

Aivan viime päivinä Kainuussa on ryhdytty entistä enemmän puhumaan palveluseteli-vaihtoehdosta. Tuolloin asiakas voisi itse ratkaista, mihin setelinsä kiikuttaa.

– Palveluseteli on yksi varteenotettava vaihtoehto palvelujen järjestämiseksi. Päätöksiä asiasta ei ole tehty, mutta keskusteluja on käyty, Tolonen paljastaa.

MILJOONIEN KILPAILUTUS

Kainuun hallintokokeilu käynnistyi vuonna 2005 ja heti alkuvaiheessa kilpailutettiin tehostetun palveluasumisen palvelut. 22 yksityiseltä palveluntuottajalta ostetaan 240 asiakaspaikkaa ja rahaa ostoihin kuluu seitsemän miljoonaa euroa vuodessa.

– Yhdeksän kuntaa löi palvelunsa yhteen, eikä ollut muuta vaihtoehtoa saada

Johanna Heikkinen viihtyy Ristijärven Wanhassa Willassa. Väliin vain tekisi mieli lähteä käymään kotipuolessa Hyrynsalmella.

Tuomo Martikainen:
Uudistaako kilpailuttaminen
kuntia? KAKSin Kunnat ja
kilpailu -tutkimuskokonaisuuden
loppuraportti on luettavissa
kaks.fi

KOTONA PIDEMPÄÄN

Aiemmin kunnissa oli vanhus-
ten sijoittamista ympärivuorokautiseen
hoitoon tehty perin kirjavasti. Oli kuntia,
joissa yli 75-vuotiaista 20 prosenttia asui
laitoksissa.

– Viime vuoden lopussa heitä oli 10,5
ja nyt enää 10,2 prosenttia. Väestön ikään-
tyessä hoitopaikkojen määrä pysyy ennal-
laan, vaikka prosenttiluku laskee, Eija To-
lonen arvioi.

Kajaanin keskustassa toimiva Kaja-
nin Arvolakoti ry on yksi niistä paikoista,
joissa kilpailutus muutti asiakaskunnan
rakennetta. Arvolakodissa on kaikkiaan
44 asiakaspaikkaa, joista 24 on dementia-
ryhmäkotipaikkoja.

– Suurin muutos oli, että uusien asiak-
kaiden toimintakyky on entistä heikompi.
Uudessa mallissa myös saattohoito kuu-
luu meidän työhön. Emme osanneet hin-
taa määritellä ajatella, mitä apuväli-
neitä tarvitaan ja minkä verran enemmän
menee aikaa hoitotyöhön, johtaja Sirkku
Sadonoja-Salminen myöntää.

Ristijärvellä sijaitseva Willa Wan-
ha aloitti juuri hallintokokeilun aattona.
Willa Wanhassa on 23 asiakaspaikkaa, joi-
hin neljää lukuun ottamatta on sijoitettu
asukas maakunnan toimesta.

– Olemme jo alun perin sitoutuneet
siihen, että hoidamme asiakkaat loppuun
saakka, yrittäjät Kaisa ja Tarja Tolonen
kertovat.

LAADUKASTA HOIVAA

Kolmen vuoden sopimuskauden jälkeen
on menossa 1,5 vuoden optioaika. Uuden
kilpailutuksen yritysten edustajat toivo-
vat olevan edellistä kevyemmän. Asioi-

” Isot toimijat haarukoivat alueita, joihin ovat rantautumassa.

Eija Tolonen

toimintaa ruotuun, kuin lähteä laajaan
kilpailuttamiseen, Eija Tolonen kertoo.

Monelle palveluntuottajalle kilpai-
lutus oli uusi kokemus. Sitä se oli myös
tuoreelle organisaatiolle.

– Osaaminen oli hakusessa niin kunta-
yhtymällä kuin palveluntuottajilla. Meil-
lä oli apuna tarjouspyynnön laatimisessa
konsultti, jonka palvelut niin ikään kilpai-
lutettiin, Tolonen naurahtaa.

Suurin pelko Kainuussa oli siitä, jou-
tuuko mummo tai pappa muuttamaan
muille maille. Toisaalta Kainuussa ei-
vät kuntarajat estä hoidon järjestämistä
muualla maakunnan alueella.

– Lupasimme kilpailutuksen yhtey-
dessä, ettei ketään lähdetä väkisin siirtä-
mään pois. Asiakas saa olla loppuun asti
siinä yksikössä, jossa on ollut.

den sujumista on pohjustamassa työryhmä, jossa edustajia on molemmin puolin pöytää.

– Maakunnan tarjouspyyntöön vastaminen oli työllistävä prosessi. Siinä tarkistettiin asioita, joita lääni oli jo vaatinut. Papereita tuli kolme viiden sentin nippua, Kaisa Tolonen kertoo.

Viime kierroksella hinta merkitsi hoitokoteja järjestykseen laittaessa 75 prosenttia ja laatua painotettiin 25 prosenttia. Laatu onkin seikka, josta pohdintaa irtoaa.

– Vanhustenhoidon ei ole helposti kilpailuttava laji. Toiminnan laatu on huomosti mitattavissa.

– Meillä on omat laatukriteerimme, jotka olivat tiukemmat kuin maakunnassa. Tarjoukseen laskettu hinta taas perustui siihen, mitkä ovat omat kustannukset, emmekä lähteneet arvioimaan muiden tarjoamia hintoja, Tarja Tolonen kertoo.

Ostajapuolen arvio entistä pidemmästä sopimusjaksosta saa palveluntuottajilta kannatusta. Pohdinnassa on viiden vuoden sopimuskausi, jota pidentäisi mahdollinen optioaika.

– Pidemmät sopimukset tuovat varmuutta toiminnan kehittämiseen, vahvistetaan palveluntuottajien taholta.

Entä lisääntyvätkö ostopalvelut vanhustenhoidossa tulevaisuudessa?

– En pitäisi sitä huonona asiana. Ei ole kuitenkaan viisasta antaa kaikkea ostoihin, sillä meillä pitää olla myös omaa palvelutuotantoa, jotta voimme pysyä kärryillä kustannusten kehityksessä ja tiedetään missä alalla mennään, vanhuspalvelujen johtaja Eija Tolonen korostaa. ■

Pienituloiset myönteisiä kilpailuttamiselle

KUNTALAISET SUHTAUTUVAT KUNNALLISPOLIITIKKOJA MYÖNTEISEMMIN julkisen palvelutuotannon kilpailuttamiseen. Tämä käy ilmi KAKSin hiljattain julkaistusta tutkimuksesta ”Kilpailuttaminen poliittisena päätöksenä. Kuntapäätäjien näkemyksiä sosiaali- ja terveystalouden hankinnasta yksityisen sektorin tuottajilta”.

Yllättävää tuloksessa oli se, että huono-osaisemmat kuntalaiset suhtautuivat kilpailuttamiseen hyönteisemmissä myönteisemmin.

– Perinteisesti uskotaan, että juuri pienituloiset ja heikko-osaisemmat vastustavat markkinataloudellista kilpailuttamista, tutkimusta johtanut emeritusprofessori **Tuomo Martikainen** kertoi.

Martikainen esitteli tuloksen pääpiirteitä KAKSin Kunnat ja kilpailu -tutkimusjärjestön päätösemminaarissa syyskuun puolivälissä.

Samansuuntaisia tutkimustuloksia on kuitenkin saatu myös esimerkiksi Iso-Britanniassa.

– Ilmeisesti kyse on itsemääräämisoikeudesta ja valinnanvapaudesta. Hyvällä osalla tämä mahdollisuus on ollut ennenkin, huono-osaisemmat kokevat sen uutena mahdollisuutena.

POLIITTINEN JAKAUMA EI VAIKUTA KILPAILUTTAMISEEN

Ideologisella tasolla puolueiden edustajien näkemyksissä on suuria eroja. Kokoomuksen, keskustan, vihreiden ja kristillisdemokraattien edustajista yli 80 prosenttia kannattaa yksityisten palveluntuottajien osallistumista kunta- ja palvelujen tuottamiseen. Vasemmiston edustajista yksityisiä palveluita kannatti vain 28 prosenttia ja sosiaalidemokraateista 57 prosenttia. Kuitenkin vasemmiston kannattajista 77 prosenttia ja sosiaalidemokraattien kannattajista 83 prosenttia oli kilpailuttamisen kannalla.

Vaikka päättäjien puolueelliset kannat erosivat selvästi toisistaan, ei poliittisella jakaumalla näytä olevan vaikutusta kilpailutus- ja päätöksiin, sillä kunnittaiset puoluejakaumat eivät tutkimuksen mukaan vaikuta kunnan kilpailutuksen määrään.

Yhdestä asiasta kuntopoliitikot ovat kuitenkin samaa mieltä: kilpailuttaminen heikentää kunnanvaltuuston ja -hallituksen asemaa ja vahvistaa viranhaltijoiden ja lautakuntien päätösvaltaa.

Lähihoitaja Salli Heikura (vas.) ja hoitoapulainen Eija Tolonen laittavat Korhosen Anna-Liisaa kuväuskuun.

LAHJOMAN

vastaanottamisesta kaksi erilaista näkemystä

1. Voiko kunnanvaltuutettu päättää vaaleissa häntä rahallisesti tukeneen henkilön, yhteisön tai yrityksen asioista? Vai pitäisikö hänen jäädä itsensä?
2. Jos valtuutettu on käsittelemässä häntä tukeneen yhteisön tai yrityksen asiaa, voiko kunnanvaltuutettu syyllistyä lahjuksen ottamiseen?

Teuvo Pohjolainen,
Professori, Joensuun yliopisto

1. Esteellisyysäännösten mukaan valtuutettu on esteellinen, jos asia koskee häntä tai hänen hallintolain mukaista läheistään. Esteellisyys realisoituu siten kysymyksessä kuvatussa tapauksessa harvoin.

Toisaalta rikoslain mukaan lahjusrikkomus on, jos ottaa vastaan tai hyväksyy lahjan tai muun edun taikka hyväksyy sitä koskevan lupauksen tai tarjouksen siten, että menettely on omiaan heikentämään luottamusta toiminnan tasapuolisuuteen. Lisäksi laissa on kriminalisoitu lahjoman ottaminen. Näin valtuutetun on perusteltua pidättäytyä vaalirahoittajiaan koskevien asioiden käsittelystä ainakin, jos rahoitus on merkittävää.

2. Lahjoman ottamisesta on kysymys, jos rahoituksella pyritään vaikuttamaan tai se on omiaan vaikuttamaan valtuutetun toimintaan. **Jos valtuutettu osallistuu häntä tukeneen yrityksen tai yhteisön asian käsittelyyn, hän voi syyllistyä lahjomarikkomukseen.**

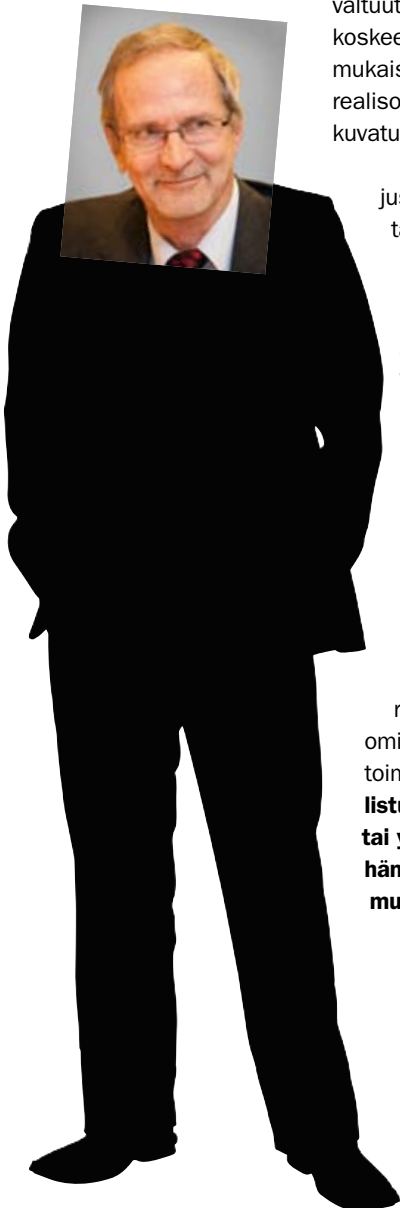
Kari Prättälä,
Lakiasian johtaja, Suomen Kuntaliitto

1. Valtuutettu on esteellinen vain, jos asia koskee henkilökohtaisesti häntä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että yhtiön hallituksen jäsenet ovat voineet valtuustossa olla myöntämässä takausta yhtiölle. Asia on toinen, jos yhtiön hallitus on vaarassa joutua vastaamaan yhtiön veloista. Kun valtuustossa käsitellään esimerkiksi vaalitukea antaneen kanssa tehtävää maakauppaa, asia ei koske tukea saanutta henkilökohtaisesti.

2. Lahjuksen ottamisesta rankaiseminen edellyttää, että etuuden saajalla on yhteys etuuden antajaan koskeviin päätöksiin. Keskeistä on, että valtuutetulla on mahdollisuus vaikuttaa taloudellisen etuuden antajaan koskeviin ratkaisuihin.

Lahjusrikkomus ei edellytä konkreettista yhteyttä virkatöihin.

Vaalirahoituksen, esteellisuuden ja rikosoikeudellisen vastuun yhteydet johtavat vaikeisiin rajanveto-ongelmiin. **Valtuutettu, joka ilmoittaa itsensä esteelliseksi saamansa vaalituen perusteella, ilmoittaa samalla, että kysymyksessä saattaa olla vähintäänkin lahjusrikkomus.** Vaalituen ilmoittamista ja tuen määrää koskevia säännöksiä valmisteltaessa pitäisi pyrkiä siihen, että lain mukaisesti myönnetyn ja ilmoitetun tuen osalta ei tarvitsisi yleensä pohtia esteellisyyttä tai sitä, onko kysymyksessä lahjus.

Lokakuun kuntakuva kaks.fi

Timo Tapio, Lohtaja
MEREN VOIMA

LOKAKUUN KUVASATOJA:

Ole Kinnunen (ylh.), Mikkeli
TYÖMAAN YLIPÄÄLLIKKÖ

Jesse Miettinen, Kuopio
LOKAKUUN KULKIJA

Eipä ole keinoja

- Täällä Eipäjoella ei kuntaa suuremmin kehitetä?
  - Eipä ole kehitetty. Sillähän tässä sitten on jotenkuten pärjättykin.
  - Eikä taida olla ajatuksiakaan kehittämisen suhteen?
  - Eipä ole kyllä mieleen tullut.
  - Kunnan toimintaa pitää tehostaa. Menoja pitää vähentää tai tulopuolta kasvattaa, ehkä mieluiten molempia.
  - Aha.
  - Menopuolella voi hyvin aloittaa ulkoistamistoimenpiteet. Aloittakaa ne välittömästi kunnan omista asioista. Ensimmäisenä voitte ulkoistaa kunnan vuokralojen asukkaat. Kun laitatte ne kaikki ulos, ei tarvitse lämmittää taloja niin paljon. Eihän siellä ketään ole sisällä kuitenkaan. Säästätte lämmityskuluissa.
  - Mutta maksaakos ne sitten vuok-
  - Eipäs jäädä polkemaan paikalleen pikkuasioihin. Kehittämistoimilla on kiire. Seuraavaksi voitte sitten ylipäättään ulkoistaa kunnan asukkaat.
  - Että miten?
  - Laitatte ne menemään toiseen kuntaan, jonnekin muualle niin etteivät ole täällä kunnan vaivana. Silloin ei tarvitse rakentaa kalliita palveluja eikä ylläpitää niitä kun ei ole ketään palveluja käyttämässä. Ajattele mitkä säästöt!
  - Mutta mitenkäs ne kunnan verotu-
  - Mennään eteenpäin, kun on päästy hyvään alkuun. Kun esimerkiksi kunnan rakennuksilla ei ole enää käyttöä te myytte ne sopuhintaan vaikkapa omalle firmallenne. Eikä rakennuksesta voi paljoa hintaa pyytää jos sillä ei ole käyttöäkään, eihän?
  - Mutta kun
  - On toinenkin tie. Se tulopuolen lisääminen. Ajattelepa mitä kunta voisi myydä kokonaan pois.
  - Eipä sitä metsääkään paljoa enää ole.
  - En minä metsää tarkoita enkä rakennuksia eikä sellaisia. Mikä on kunnan suurin voimavara. No kuntalaiset tietysti. Teilläkin on parikymmentätuhatta hyvin syötettyä ja paljolti ihan tervettä kuntalaista. Ajattele mikä pääoma teillä asukkaissanne onkaan.
  - Sitä meillä kyllä on.
  - Aivan, ja ajattele kun te realisoitte pääoman ja myytte kuntalaisenne vapailla markkinoilla niin saatte melkoisen hinnan. Kyllä ostajia näinäkin aikoina löytyy osaaville kuntalaisille vaikka kuinka paljon. Siitä tulee mukava piristysruiske liiketoiminnalle. Sitten voitte alentaa kunnallisveroakin aika tavalla kun olette saaneet kuntalaiset myytyä pois. Ja veronalennukset on aina mukavia, eikös olekin?
  - Eipä taida olla.

*Konsultin kanssa päätään pyöritteli
kunnansihteeri Tuskin*

Laura Berg &
Mari K. Niemi:
Kenen kuntavaalit?

Lue Polemia-julkaisu
ja koko haastattelu
KAKS.FI

Kuntavaalit nähdään **EDUSKUNTAVAALIEN LÄMMITTELYNÄ**

TEKSTI: Heidi Gedik KUVA: iStockphoto

Kunnallisvaalien uutisointi tuo haasteita tiedotusvälineille, jotka joutuvat tasapainoilemaan paikallisten näkökulmien ja valtakunnallisten kysymysten paineessa.

Syksyn 2008 kunnallisvaalien uutisointi oli runsasta ja monipuolista, mutta näkökulman valtakunnallisuus oli haasteena – olihan kyseessä kuitenkin paikalliset, kuntakohtaiset vaalit. Tämä ilmenee tuoreessa Laura Bergin ja Mari K. Niemen toteuttamassa tutkimuksessa Kenen kuntavaalit? Tutkimuksessa tarkasteltiin laajaa televisio- ja sanomalehtiaineistoa sekä ennen että jälkeen kuntavaalien.

Myönteisenä tutkimustuloksena voidaan pitää sitä, että kansalaiset näkyivät runsaasti varsinkin päivälehtien uutisoinnissa.

– Tämän voidaan ajatella kannustavan äänestämään. Uutisoinnista näkyi toimitusten huoli äänestysprosentista, tutkijat toteavat.

Kuntavaalien uutisoinnissa vetovastuu oli alueellisilla päivälehdillä, jotka hoitivat yleisesti ottaen tehtävänsä mallikkaasti. Yllättävänä sen sijaan voidaan pitää iltapäivälehtien välistä linjajeroa: Iltalehti kirjoitti vaaleista enemmän ja pureutui asia-aiheisiin. Ilta-Sanomat keskitti voimansa lähinnä tulosuutisointiin.

Kansalaisten huomattavan vahva näkyvyys päivälehdissä yllätti tutkijat: sanomalehtien kuntavaaliuutisoinnissa eniten näkyvyyttä saanut toimija oli kansalainen.

Sähköisessä mediassa ja iltapäivälehdissä kuntavaaleja käsiteltiin lähes yksinomaan valtakunnallisesta näkökulmasta, ja eh-

dokkaista esiin pääsivät puolueiden puheenjohtajien lisäksi vain kansanedustajina toimivat ehdokkaat.

– Tämä on ymmärrettävää, koska valtakunnallisten tiedotusvälineiden kannalta kuntavaalit ovat haasteellinen uutisoitava, tutkijat toteavat.

URPILAINEN MEDIAN SUOSIKKINA

Tutkimusaineistossa oli myös viihteellisiä elementtejä jonkin verran, kuten iltapäivälehdissä puheenjohtajien pukeutumiseen liittyvät arviot.

– Viihteellisen materiaalin tarkoituksena on mitä todennäköisimmin ollut kansalaisten kiinnostuksen herättäminen.

Politiikan mediajulkisuus onkin koko ajan viihteellistymässä ja henkilöitymässä, mitä osoittaa muun muassa se, että paikallisten kuntavaalien uutisoinnissa keskityttiin vahvasti puolueiden puheenjohtajiin. Ennen vaaleja eniten palstatilaa sai Sdp:n uusi puheenjohtaja **Jutta Urpilainen**, kun taas vaalien jälkeen eniten esillä olivat tappion kärsineen Keskustan puheenjohtaja **Matti Vanhanen** ja voittoisan Perussuomalaisten puheenjohtaja **Timo Soini**. Kolmannelle sijalle nousi jälleen Urpilainen.

Tutkijoiden mukaan viihteelliset ja henkilöivät elementit politiikan journalismissa eivät välttämättä ole huono asia, sillä ne voivat myös lisätä ihmisten kiinnostusta politiikkaan ja tuoda aiheita lähemmäs kansalaisia.

ULKOISTAMINEN tuo lisäkustannuksia

Kilpailu lääkäripalvelujen markkinoilla -tutkimus osoittaa, että vain harvassa kunnassa tai kuntayhtymässä päivälääkäri- ja päivystyspalvelujen ulkoistaminen on tuottanut säästöjä. Tutkimukseen osallistuneet johtavat ylilääkärit uskovat, että avoterveydenhuollon palvelujen ostaminen on tuottanut itse asiassa jonkin verran tai huomattavasti lisäkustannuksia. Tutkimukseen vastanneiden joukossa oli myös niitä, joiden mielestä ulkoistaminen ei ollut vaikuttanut kustannuksiin (katso taulukko).

Tutkimuksen perusteella kilpailuttaminen näyttäisi toimivan kohtuullisesti. Tosin vastaajien joukossa oli myös suuri joukko niitä, joiden mielestä kilpailutus ei vaikuttanut hintoihin.

Kauppätieteen tohtori Hennamari Mikkolan johdolla tehdyn kyselytutkimuksen tavoitteena oli muun muassa arvioida kilpailun ja kilpailutusprosessien toimivuutta kuntien lääkäripalveluissa. Kysely suunnattiin kansanterveystyön kuntayhtymien ja sairaanhoitopiirien johtaville ylilääkäreille.

Tutkimus julkaistaan säätiön sivuilla kaks.fi

Vastaajien arviot siitä tuottiko lääkäripalvelujen ostaminen yrityksiltä säästöjä vai kustannuksia edustamalleen terveydenhuollon organisaatiolle

		%-osuus vastaajista
1	Huomattavat säästöt	1
2	Jonkin verran säästöjä	1
3	Ei muutoksia kustannuksissa	15
4	Jonkin verran lisäkustannuksia	55
5	Huomattavat lisäkustannukset	28
Ka 4,1		100

Lue: Kilpailu lääkäripalvelujen markkinoilla – kilpailun ja kilpailutusprosessien toimivuus ja toimialan kehitys -tutkimus kokonaisuudessaan KAKS.FI

Voita upea kamerapaketti!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön.

Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa

www.mcipress.fi/lukijapalvelu

Arvottava palkinto on Canonin järjestelmäkamerapaketti, jonka arvo on noin 1 000 euroa.

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjaudu osoitteeseen www.mcipress.fi/lukijapalvelu.

2. Valitse kyseinen lehti.

3. Merkitse tilaajanumero-kohtaan numerosarja 082288

4. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla kyselyyn-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskaudella 2009. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 31.12.2009. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

* . LP04 *

YLEISKUVA

Tuiskuaa
pyykkinarun alta
irtoaa lintuileviä mustia
kukkia

olen nuhassa oh ah

meen laituria pitkin
kun ruska turpoaa
laituri on horisontilla kiinni
istuudun hengittämään

käteni lipoo läpi heijastuvan arkkitehtuurin
rikkoo elementtitalot &
iloisen perheen

kuinka ollakaan
myös ajatus rikkoutuu kun
teen aivastusta koivunlehti
kääntyy kuin katse

MIKI LIUKKONEN

Hyvää Joulua ja Uutta Vuotta!

Toivottaa Polemiikki-lehden toimitus